

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
CHRISTINE STIX-HACKL
fremsat den 12. april 2005¹

Indhold

I — Indledning	I - 8155
II — Retsforskrifter	I - 8156
A — Tarifieringen efter den kombinerede nomenklatur	I - 8156
B — Den bindende tarifieringsoplysning	I - 8158
1) Toldkodeksen	I - 8158
2) Gennemførelsesforordningen	I - 8159
III — Sagens faktiske omstændigheder og proceduren	I - 8160
IV — Om de præjudicielle spørgsmål	I - 8163
A — Det første spørgsmål	I - 8163
1) Procesdeltagernes hovedanbringender	I - 8163
2) Stillingtagen	I - 8165
a) Indledende bemærkninger	I - 8165
i) Oversigt over de nationale retters forelæggelsespligt	I - 8165
ii) Systematisering af problemstillingerne i lyset af det præjudicielle spørgsmål	I - 8168
b) Forelæggelsespligt ifølge Domstolens praksis siden Foto-Frost-dommen	I - 8170
c) Har en ret i sidste instans forelæggelsespligt ifølge Domstolens CILFIT-praksis?	I - 8173
i) Principielle bemærkninger vedrørende dommen i sagen CILFIT m. fl.	I - 8173

¹ — Originalsprog: tysk.

INTERMODAL TRANSPORTS

ii) Situationen efter CILFIT m.fl.?	I - 8180
iii) Vedrørende de særlige omstændigheder i den foreliggende sag — består der en automatisk pligt til forelæggelse?	I - 8182
iv) Er der pligt til forelæggelse ifølge ligebehandlingsprincippet?	I - 8185
v) Konklusioner for den foreliggende sag på grundlag af Domstolens CILFIT-praksis	I - 8186
B — Det andet spørgsmål	I - 8187
1) Procesdeltagernes hovedanbringender	I - 8187
2) Stillingtagen	I - 8187
V — Forslag til afgørelse	I - 8189

I — Indledning

1. Det afgørende spørgsmål, som skal besvares i den foreliggende sag — hvori Nederlandenes Høge Raad har indgivet en anmodning om præjudiciel afgørelse ved dom af 21. november 2003, som indgik til Domstolens Justitskontor den 24. november 2003 — er, om en national ret er forpligtet til at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål i en sag, hvori den berørte part påberåber sig en tarifiering foretaget i en bindende tarifieringsoplysning, som en toldmyndighed i en anden medlemsstat har meddelt en tredjemand vedrørende en lignende vare, som efter den nationale rets opfattelse ikke er i overensstemmelse med den kombinerede nomenklatur (herefter »KN«), og som den derfor vil fravige.

2. Endvidere spørger den forelæggende ret, om køretøjer som den i hovedsagen omhandlede skal tariferes under KN-pos. 8709, som denne fremgår af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 af 23. juli 1987 om told- og statistiknomenklaturen og Den Fælles Toldtarif², som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2261/98 af 26. oktober 1998³.

3. Spørgsmålene er rejst under en kassationsankesag ved Nederlandenes Høge Raad, hvori det nederlandske selskab Intermodal Transports BV, Amsterdam (herefter »Intermodal«), anfægter en dom, hvorved

2 — EFT L 256, s. 1.

3 — EFT L 292, s. 1, herefter »forordning nr. 2658/87«.

Gerechthof te Amsterdam har stadfæstet den tarifiering under KN-pos. 8701 20 10 af bestemte motorkøretøjer, der betegnes som »Magnum ET-120 Terminal Tractors«, som er foretaget af de nederlandske toldmyndigheder, og som Intermodal bestrider.

til jernbaner og sporveje) samt dele og tilbehør dertil«.

II — Retsforskrifter

A — Tarifieringen efter den kombinerede nomenklatur

4. Varer i Fællesskabet er såvel af toldtarifierings- som statistiske formål undergivet den ved forordning nr. 2658/87 indførte KN, som igen er baseret på det internationale harmoniserede system for varebeskrivelse og varenomenklatur⁴ (herefter »HS«).

6. Ifølge den anden anmærkning til dette kapitel forstås ved »traktorer« »køretøjer, der er konstrueret hovedsagelig til at trække eller skubbe andre køretøjer, redskaber eller last, selv om de tillige er udstyret med mindre væsentlige indretninger, der i forbindelse med deres hovedanvendelse tillader transport af værktøj, frø, gødningsstoffer osv«.

7. KN-pos. 8701 omfatter »traktorer (undtagen traktorer henhørende under pos. 8709)«. Den indeholder bl.a. følgende underpositioner:

8701 20 — Traktorer (motorforvogne) til sættevogne:

5. Kapitel 87 i KN's bilag I, som er relevant for denne sag, vedrører »køretøjer (undtagen

— 8701 20 10 — Nye

⁴ — Det harmoniserede system for varebeskrivelse og varenomenklatur på grundlag af den internationale konvention af 14.6.1983, som Fællesskabet godkendte ved Rådets afgørelse 87/369/EØF af 7.4.1987 om indgåelse af den internationale konvention om det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklaturssystem, samt af ændringsprotokollen hertil (EFT L 198, s. 1).

— 8701 20 90 — Brugte

8. KN-pos. 8709 omfatter bl.a. »motortrucks uden løftmekanisme af de typer, der benyttes i fabrikker, pakhuse, havne og lufthavne til transport af gods over korte afstande [...]«.

3. Køretøjernes venderadius er stort set lig med deres længde.

9. De forklarende bemærkninger til det harmoniserede system for varebeskrivelse og varenomenklatur, som KN er baseret på (herefter »de forklarende bemærkninger til HS«; i Danmark: forklarende bemærkninger til brugstariffen) indeholder følgende klargørelser vedrørende pos. 8709:

Køretøjer under denne position har som regel ikke lukket førerhus, og pladsen til føreren er ofte kun en platform til at stå på. Visse typer er dog udstyret med en beskyttelsesbøjle, metalskærm osv. over førersædet.

»De vigtigste kendetegn, som er fælles for de under positionen hørende køretøjer, og som almindeligvis adskiller dem fra køretøjer under pos. 8701, 8703 eller 8704, er følgende:

Køretøjerne under denne position kan være konstrueret til at styres af en gående fører [...]

1. Køretøjernes konstruktion og specielle udformning gør dem uegnede til transport af passagerer eller til transport af gods ad landeveje eller andre offentlige transportveje.

Traktorer af de typer, der benyttes på jernbaneperroner, er konstrueret til hovedsageligt at skulle trække eller skubbe andre køretøjer, f.eks. små påhængsvogne. De transporterer ikke selv gods og er almindeligvis lettere og har mindre motorkraft end traktorer henhørende under pos. 8701. Traktorer af denne type kan også anvendes på havnekajer, i pakhuse osv. [...]«

2. Køretøjernes tophastighed i lastet stand overstiger almindeligvis ikke 30-35 km/t.

B — *Den bindende tariferingsoplysning* [...]

10. De nationale toldmyndigheders meddelelse af såkaldte bindende tariferingsoplysninger er reguleret i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks⁵, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 82/97 af 19. december 1996⁶ og af Kommissionens forordning (EØF) nr. 2454/93 af 2. juli 1993⁷ om visse gennemførelsesbestemmelser til toldkodeksen, som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 12/97 af 18. december 1996⁸.

1) Toldkodeksen

11. Toldkodeksens artikel 4 bestemmer bl.a.:

»I denne kodeks forstås ved:

5 — EFT L 302, s. 1.

6 — EFT 1997 L 17, s. 1, herefter »toldkodeksen«.

7 — EFT L 253, s. 1.

8 — EFT 1997 L 9, s. 1, herefter »gennemførelsesforordningen«.

5) afgørelse: enhver forvaltningsakt vedrørende toldforskrifter, hvorved der tages stilling til et konkret tilfælde, og som har retsvirkning for en eller flere personer, hvis identitet kendes eller kan fastslås; dette udtryk omfatter bl.a. bindende tariferingsoplysninger i henhold til artikel 12.«

12. Toldkodeksens artikel 12, stk. 1-5, bestemmer bl.a.:

»1. Toldmyndighederne meddeler bindende tariferingsoplysninger eller bindende oprindelsesoplysninger efter skriftlig anmodning og efter regler, der fastsættes efter udvalgsproceduren.

2. Bindende tariferingsoplysninger eller bindende oprindelsesoplysninger forpligter kun toldmyndighederne over for modtageren for så vidt angår henholdsvis tarifieringen af en vare og bestemmelsen af en vares oprindelsesstatus.

[...]

INTERMODAL TRANSPORTS

4. En bindende tariferingsoplysning er gyldig i seks år og en bindende oprindelsesoplysning i tre år regnet fra meddelestedtidspunktet. Uanset artikel 8 annulleres de, hvis de bygger på urigtige eller ufuldstændige oplysninger fra ansøgeren. [...]
- iii) tilbagekaldes eller ændres i overensstemmelse med artikel 9, forudsat at denne tilbagekaldelse eller ændring meddeles modtageren.
5. Bindende oplysninger ophører med at være gyldige efter følgende regler:
- a) En tariferingsoplysning ophører med at være gyldig, når den:
- Den dato, på hvilken den bindende oplysning ophører med at være gyldig i de i nr. i) og ii), omhandlede tilfælde, er datoen for offentliggørelsen af de nævnte foranstaltninger [...]
- i) efter vedtagelsen af en forordning ikke er i overensstemmelse med de således fastsatte retsregler [...]
- ii) ikke længere er forenelig med fortolkningen af en af de i artikel 20, stk. 6, omhandlede nomenklaturer:
- 2) Gennemførelsesforordningen
- på fællesskabsplan ved en ændring af de forklarende bemærkninger til den kombinerede nomenklatur eller ved en dom afsagt af De Europæiske Fællesskabers Domstol
13. Gennemførelsesforordningen indeholder i afsnit II en række præciseringer vedrørende de retlige virkninger af bindende tariferingsoplysninger og den fremgangsmåde, der skal følges vedrørende dem.

14. Således indeholder artikel 9, stk. 1, følgende bestemmelser for det tilfælde, at bindende oplysninger afviger fra hinanden:

gjort, at der i alle henseender er overensstemmelse mellem den angivne vare og den vare, der er beskrevet i tarifieringsoplysningen.

»Hvis det viser sig, at to eller flere bindende oplysninger afviger fra hinanden

16. Endelig bestemmer gennemførelsesforordningens artikel 11, at bindende tarifieringsoplysninger, der er meddelt efter den 1. januar 1991 af en medlemsstats toldmyndigheder, er bindende for de kompetente myndigheder i samtlige medlemsstater på samme betingelser.

- optager Kommissionen, på eget initiativ eller efter anmodning fra en medlemsstat, spørgsmålet på dagsordenen for udvalgets møde den kommende måned eller, hvis dette ikke er muligt, på det første derpå følgende møde

III — Sagens faktiske omstændigheder og proceduren

- vedtager Kommissionen ifølge kodeksens udvalgsprocedure hurtigst muligt og senest inden seks måneder efter det i første led nævnte møde en foranstaltning, der sikrer en ensartet anvendelse af forskrifterne for toldnomenklaturen eller varers oprindelse.«

17. Den 1. marts 1999 anmeldte Intermodal i Amsterdam otte køretøjer under KN-underposition 8709 11 90, der var betegnet som »Magnum ET-120 Terminal Tractors«.

15. Ifølge gennemførelsesforordningens artikel 10, stk. 1, kan bindende tarifieringsoplysninger kun påberåbes af modtageren. Ifølge artikel 10, stk. 3, litra a), kan modtageren af en bindende oplysning desuden kun gøre denne gældende for den pågældende vare, såfremt toldmyndighederne finder det godt-

18. Ifølge den forelæggende rets angivelser er der tale om et firhjulet motorkøretøj, der er forsynet med en 132 kW dieselmotor med 2 500 omdrejninger pr. minut og fuldautomatisk transmission med fire fremadgående gear og et baggear. Det har en lukket kabine med luftaffjedret ophæng og et luftaffjedret sæde til føreren. Chassiset er forsynet med en såkaldt løfteskammel, som kan hæves 60 cm,

og som har en maksimal last på 32 000 kg. Løfteskammelen er beregnet til tilkobling af en trailer (sættevogn). 8709 11 90, men i underposition 8701 20 10, og pålagde Intermodal at betale den højere told, som gælder efter denne position.

19. I en brochure, som Intermodal har fremlagt, beskrives det omhandlede køretøj endvidere således: »Magnum ET-120 med baghjulstræk er specielt udviklet til at manøvrere med trailere i distributionscentre og store varehuse. Det ekstra lave chassis gør det også muligt at manøvrere såkaldte mega- eller jumbotrailere. Med sin korte venderadius (den bedste på markedet) er det muligt på ganske enkel måde at manøvrere trailere selv med det største overhæng.«

20. Det omhandlede køretøj er derfor efter den forelæggende rets opfattelse kendetegnet ved dets særlige funktion, idet det er udviklet og bestemt til effektivt at kunne flytte sættevogne over korte afstande — på erhvervsarealer og i erhvervsbygninger. Køretøjet er ikke som sådan udviklet og bestemt til godstransport.

21. De toldmyndigheder, som efterprøvede anmeldelsen af køretøjerne, kom til det resultat, at de ikke som antaget af Intermodal skulle tilføres i KN-underposition

22. Intermodal anlagde sag ved Gerechtshof te Amsterdam (herefter »Gerechtshof«) til prøvelse af denne beslutning.

23. Under sagen ved Gerechtshof påberåbte Intermodal sig en bindende tarifieringsoplysning, som de finske toldmyndigheder havde meddelt et andet selskab den 14. maj 1996, nemlig Sisu Terminal Systems Oy, Tampere (Finland), og hvori myndighederne havde tariferet køretøjerne, der var betegnet »Sisu-Terminaaltraktori«, i KN-pos. 8709, hvilke køretøjer efter Intermodals opfattelse i det mindste lignede de af Intermodal anmeldte køretøjer. Det er uomtvistet, at denne toldtarifieringsoplysning stadig var gyldig på tidspunktet for Intermodals anmeldelse af køretøjerne.

24. Gerechtshof stadfæstede imidlertid den tarifiering af køretøjerne i KN-underposition 8701 20 10, som var foretaget af de nederlandske toldmyndigheder, under henvisning til Domstolens faste praksis vedrørende de kriterier, som er afgørende for tarifieringen af varer i henhold til KN. Gerechtshof støttede

denne opfattelse på, at det ikke var muligt at tarifere køretøjerne i KN-pos. 8709, da de ikke var udviklet og bestemt til selv at skulle transportere gods og heller ikke egnet til at trække perronvogne.

25. Gerechtshof fastslog, at tarifieringen af de pågældende køretøjer i KN-underposition 8701 20 10 var så klar, at den ikke fandt nogen anledning til at anmode om en præjudiciel afgørelse, og at det ikke kunne føre til et andet resultat, at de finske toldmyndigheder havde afgivet en bindende tarifieringsoplysning til en tredjemand vedrørende en lignende vare, men med en anden tarifiering.

26. Herefter indgav Intermodal kassationsanke ved den forelæggende ret til prøvelse af denne dom, hvorunder Intermodal fremførte tre kassationsanbringender.

27. Den forelæggende ret har anført i forelæggelseskendelsen, at der ikke er rimelig tvivl om, at det i henhold til fællesskabsbestemmelserne kun er den, der kan støtte ret på en bindende tarifieringsoplysning, som kan udlede rettigheder af denne hvad angår tarifieringen af de varer, for hvilke tarifierings-

oplysningen er afgivet, hvorfor det andet og tredje kassationsanbringende i sagen, der var baseret på den modsatte opfattelse, ikke kunne tiltrædes.

28. Efter den forelæggende rets opfattelse er det imidlertid ikke uden videre klart, hvad den nationale ret skal gøre, såfremt en afgiftspligtig i en sag om tarifieringen i henhold til KN påberåber sig en bindende tarifieringsoplysning, der er afgivet til en tredjemand, og retten er af den opfattelse, at den bindende tarifieringsoplysning ikke er i overensstemmelse med KN. Spørgsmålet er da, om retten skal forelægge De Europæiske Fællesskabers Domstol spørgsmål om fortolkningen af KN, også selv om retten er af den opfattelse, at der ikke kan være tvivl om, at tarifieringsoplysningen er forkert. Til støtte for at besvare spørgsmålet bekræftende taler, at der i så fald sikres såvel en korrekt som ensartet anvendelse af KN inden for Fællesskabet ved, at en bindende tarifieringsoplysning mister sin gyldighed, når den ifølge en af EF-Domstolen afsagt dom ikke længere er i overensstemmelse med fortolkningen af KN [toldkodeksens artikel 12, stk. 5, litra a), nr. ii), første led].

29. Desuden rejser den forelæggende ret det spørgsmål, om en indskrænkende fortolkning af KN-pos. 8709 er korrekt med den følge, at de i sagen omhandlede køretøjer ikke kan tariferes under denne position, da de ikke selv transporterer varer og heller ikke er traktorer til trækning af perronvogne eller lignende, eller om de alligevel kan henføres til denne position, fordi de forklarende bemærkninger til HS efter den forelæggende

rets opfattelse giver mulighed for en videre fortolkning, da det heraf fremgår, at der er tale om trucks, som ikke selv transporterer varer, men som anvendes til at trække eller skubbe andre vogne, og som udover jernbanestationer også benyttes i havne og på lagre osv.

30. Af disse grunde har Hoge Raad der Nederlanden forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal en national ret, når en afgiftspligtig under en sag, som er indbragt for retten om tarifieringen af en bestemt vare i henhold til den kombinerede nomenklatur, påberåber sig en opfattelse, der er anlagt af en toldmyndighed — som den, der er kommet til udtryk i en bindende tarifieringsoplysning til en tredjemand om en lignende vare — og retten finder, at den bindende tarifieringsoplysning ikke er i overensstemmelse med den kombinerede nomenklatur, forelægge De Europæiske Fællesskabers Domstol spørgsmål om fortolkningen af den kombinerede nomenklatur?

2) Skal pos. 8709 i den kombinerede nomenklatur fortolkes således, at køretøjer som dem, der er omhandlet i denne sag, hører under denne position?»

IV — Om de præjudicielle spørgsmål

A — *Det første spørgsmål*

31. Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om en national ret er forpligtet til at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af KN i en sag, hvor den afgiftspligtige påberåber sig en tarifiering, som en toldmyndighed i en anden medlemsstat har foretaget i en bindende tarifieringsoplysning til en tredjemand for en lignende/tilsvarende (»soortgelijk« på nederlandsk, som er originalsproget) vare, som efter den nationale rets opfattelse ikke er i overensstemmelse med KN, og som den derfor påtænker at fravige.

1) Procesdeltagernes hovedanbringender

32. Kommissionen, den nederlandske og østrigske regering samt Intermodal har fremsat bemærkninger vedrørende det første præjudicielle spørgsmål. Deres grundlæggende opfattelse af dette spørgsmål kan sammenfattes på følgende måde.

33. Kommissionen og den nederlandske regering har henvist til sondringen i arti-

kel 234 EF mellem retter, som ikke er sidste instans, og som det principielt står frit for at anmode om en præjudiciel afgørelse, og retter i sidste instans, som principielt er forpligtet til at forelægge præjudicielle spørgsmål.

ationale rets opfattelse, at den pågældende tarifieringsoplysning under de omstændigheder, som foreligger ved sagen for den nationale ret, utvivlsomt ikke er i overensstemmelse med KN, hvorfor der ikke består nogen pligt til forelæggelse.

34. Kommissionen har undersøgt den retlige karakter af bindende tarifieringsoplysninger på grundlag af gennemførelsesforordningen og gjort gældende, at sådanne tarifieringsoplysninger ikke udgør fællesskabsretsakter, for hvilke der er pligt til forelæggelse ifølge Domstolens praksis siden Foto-Frost-sagen⁹, heller ikke for retter, som ikke er sidste instans.

36. Også den østrigske regering har gjort gældende, at det første præjudicielle spørgsmål bør besvares benægtende. Den begrundet det navnlig med princippet om adskillelsen af forvaltningen og domstolene, hvorefter en domstol ikke, når den træffer afgørelse i sagen, kan være bundet af en toldmyndigheds afgørelse. Ifølge den østrigske regering er en ensartet fortolkning af KN desuden sikret bl.a. ved de muligheder for at tilbagekalde en afgørelse, som er fastsat i toldkodeksen.

35. Hvad angår retter i sidste instans henviser Kommissionen og den nederlandske regering til dommen i sagen CILFIT m.fl.¹⁰, hvorefter sådanne retter ikke behøver at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål, hvis den korrekte anvendelse af fællesskabsretten fremgår med en sådan klarhed, at der ikke er rimelig tvivl om afgørelsen af det rejste spørgsmål. Den omstændighed, at der er afgivet en afvigende tarifieringsoplysning vedrørende en tilsvarende vare, betyder ikke efter den nederlandske regerings opfattelse, at denne betingelse dermed automatisk ikke kan anses for opfyldt. Det er den

37. Kommissionen gør heroverfor gældende, at der ifølge dommen i sagen CILFIT m.fl. skal anlægges en streng målestok af, om der foreligger en »acte clair«. Den er af den opfattelse, at den omstændighed, at der foreligger en afvigende tarifieringsoplysning bør rejse tvivl hos den nationale ret, hvorfor spørgsmålet om, hvorvidt retter i sidste instans har forelæggelsespligt, bør besvares bekræftende.

9 — Dom af 22.10.1987, sag 314/85, Sml. s. 4199.

10 — Dom af 6.10.1982, sag 283/81, Sml. s. 3415.

38. Endelig begrundes Intermodal forelæggelsespligten med toldkodeksens artikel 12, stk. 5, litra a), nr. ii), første led, hvorefter en bindende tariferingsoplysning ophører med at være gyldig, når den ikke længere er forenelig med KN på grund af en dom afsagt af De Europæiske Fællesskabers Domstol. Efter Intermodals opfattelse taler denne bestemmelse, sammenholdt med ligebehandlingsprincippet, mod at anvende de undtagelser fra forelæggelsespligten, som er fastsat i dommen i sagen CILFIT m.fl.

2) Stillingtagen

a) Indledende bemærkninger

i) Oversigt over de nationale retters forelæggelsespligt

39. Det påhviler samtlige statslige myndigheder, herunder de nationale retter, at sikre overholdelsen og gennemførelsen af fællesskabsrettens bestemmelser inden for rammerne af deres respektive kompetence¹¹. Navnlig skal de nationale retter beskytte de

rettigheder, som umiddelbart tilkommer borgerne ifølge fællesskabsretten¹².

40. Med den procedure, som er foreskrevet i artikel 234 EF for spørgsmål vedrørende fortolkningen eller gyldigheden af fællesskabsretlige bestemmelser, har EF-traktaten etableret et system for samarbejde mellem de nationale retter på den ene side — som det tilkommer at anvende fællesskabsretten — og Domstolen på den anden side, der har til formål at sikre en korrekt anvendelse og ensartet fortolkning af fællesskabsretten i alle medlemsstater¹³.

41. Denne ordning for retligt samarbejde til at sikre en ensartet anvendelse og fortolkning af fællesskabsretten inden for et decen-tralt retsbeskyttelsessystem omfatter auto-matisk alle nationale retter ifølge det særlige fællesskabsretlige begreb, der gælder herfor. Som bekendt sondres der dog mellem »ret [ter] i en af medlemsstaterne«, jf. artikel 234, stk. 2, EF (herefter »retter, som ikke er sidste instans«), på den ene side, og retter i

12 — Jf. dom af 5.2.1963, sag 26/62, Van Gend & Loos, Sml. 1954-1963, s. 375, org.ref.: Rec. s. 3, præmis 16.

13 — Jf. bl.a. dom 24.5.1977, sag 107/76, Hoffmann-La Roche, Sml. s. 957, præmis 5, af 16.7.1992, sag C-343/90, Lourenço Dias, Sml. I, s. 4673, præmis 14, af 27.10.1982, forenede sager 35/82 og 36/82, Elestina, Sml. s. 3723, præmis 8, af 18.3.2004, sag C-314/01, Siemens og ARGE Telekom, Sml. I, s. 2549, præmis 33, og af 7.10.2004, sag C-247/02, Sintesi, Sml. I, s. 9215, præmis 21.

11 — Jf. bl.a. dom af 10.4.1884, sag 14/83, Von Colson og Kamann, Sml. s. 1891, præmis 26, af 12.6.1990, sag C-8/88, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 2321, præmis 13, og af 13.1.2004, sag C-453/00, Kühne & Heitz, Sml. I, s. 837, præmis 20.

medlemsstaterne, »hvis afgørelser ifølge de nationale retsregler ikke kan appelleres«, jf. artikel 234, stk. 3, EF (herefter »retter i sidste instans«), på den anden side.

42. Kun retter i sidste instans er ifølge artikel 234, stk. 3, EF principielt forpligtet til at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål, når der er rejst et spørgsmål for dem vedrørende fortolkningen eller gyldigheden af en af Fællesskabet udstedt retsakt. Formålet med forpligtelsen for nationale retter, hvis afgørelser ifølge nationale retsregler ikke kan appelleres, til at forelægge præjudicielle spørgsmål, er navnlig at forhindre, at spørgsmål vedrørende fortolkningen eller gyldigheden af fællesskabsretten så at sige ender i en national blindgyde eller, som Domstolen har udtrykt det i sin faste praksis, »at forhindre, at der i en medlemsstat udvikler sig en national retspraksis, som ikke er i overensstemmelse med fællesskabsretten«¹⁴.

43. Denne forpligtelse for nationale retter i sidste instans til at forelægge præjudicielle spørgsmål kan ganske vist undtagelsesvis bortfalde, når de i retspraksis fastsatte

betingelser er opfyldt, nemlig når det forelagte spørgsmål allerede har været genstand for en præjudiciel afgørelse i et identisk eller lignende tilfælde, når det pågældende retsspørgsmål allerede er afgjort i Domstolens faste praksis¹⁵, eller når den korrekte anvendelse af fællesskabsretten fremgår med en sådan klarhed, at der ikke er nogen rimelig tvivl om afgørelsen af det retlige spørgsmål, således som Domstolen fastslog i dommen i sagen CILFIT m.fl.¹⁶.

44. Retter, som ikke er sidste instans, er derimod ifølge artikel 234, stk. 2, EF berettiget, men principielt ikke forpligtet til at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål. Der gælder dog den undtagelse ifølge Foto-Frost-dommen, at nationale retter ikke er beføjet til selv at fastslå ugyldigheden af retsakter fra Fællesskabets institutioner¹⁷. Domstolen har enekompetence til at annullere retsakter fra Fællesskabets institutioner. Dette beror frem for alt på kravet om en ensartet anvendelse af fællesskabsretten, som navnlig er påkrævet, når der er tvivl om gyldigheden af en retsakt fra Fællesskabets institutioner¹⁸.

14 — Jf. bl.a. dom af 4.6.2002, sag C-99/00, Lyckeskog, Sml. I, s. 4839, præmis 14, af 4.11.1997, sag C-337/95, Parfums Christian Dior, Sml. I, s. 6013, præmis 25, og Hoffmann-La Roche-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 13, præmis 5.

15 — Jf. dom af 27.3.1963, forenede sager 28/62-30/62, Da Costa, Sml. 1954-1963, s. 395, org.ref.: Rec. s. 60, dommen i sagen CILFIT m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 10, præmis 14, og Parfums Christian Dior-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 14, præmis 29.

16 — Nævnt ovenfor i fodnote 10, præmis 16 og 21.

17 — Foto-Frost-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 9, præmis 20.

18 — Jf. Foto-Frost-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 9, præmis 15 og 17.

45. Nationale retter kan ganske vist efterprøve gyldigheden af en retsakt fra Fællesskabets institutioner og i givet fald fastslå, at den pågældende retsakt er fuldt ud gyldig¹⁹. En sådan konstatering af gyldigheden anfægter nemlig ikke selve enheden i Fællesskabets retsorden og det grundlæggende krav om retssikkerhed.

46. Domstolens praksis siden Foto-Frost-sagen bør imidlertid ikke forstås således, at den kun vedrører det tilfælde, hvor en EU-retsakt udtrykkeligt er annulleret, men også det tilfælde, hvor en national ret — uden udtrykkelig annulation af en sådan retsakt — påtænker at fravige en EU-retsakt, fordi den anser den for ugyldig. En national ret må ikke fravige en EU-retsakt eller undlade at anvende denne, før Domstolen under en præjudiciel procedure har fastslået, at den pågældende retsakt i givet fald er ugyldig.

47. Dette fremgår såvel af artikel 10 EF og 249 EF som generelt af den allerede nævnte forpligtelse for de nationale retter til at anvende fællesskabsretten og til fuldt ud at overholde denne²⁰. Ifølge Domstolens praksis er nationale retter kun under visse betingelser berettiget til at udsætte gennemførelsen af nationale gennemførelsesbestemmelser, der er udstedt med hjemmel i en fællesskabsretsakt, eller anordne foreløbige forholdsregler, hvorved denne retsakt foreløbig ikke anvendes, såfremt der er alvorlig

tvivl om fællesskabsretsaktens gyldighed. Det er en betingelse herfor, at der forelægges Domstolen et spørgsmål vedrørende den pågældende fællesskabsretsakts gyldighed²¹. Som Domstolen har fastslået, er det »nemlig denne potentielle ugyldighed — som kun kan fastslås af Domstolen — der alene begrunder, at begæringen om udsættelse tages til følge«²².

48. Heraf følger, at ud over den forelæggelsespligt, der påhviler nationale retter i sidste instans, må heller ikke retter, hvis afgørelser ifølge nationale retsregler kan appelleres, hvis de anser en fællesskabsretsakt for ugyldig, fravige denne eller undlade at anvende den uden at forelægge Domstolen et spørgsmål vedrørende fællesskabsretsaktens gyldighed²³.

21 — Dom af 21.2.1991, forenede sager C-143/88 og C-92/89, Zuckerfabrik Süderdithmarschen og Zuckerfabrik Soest, Sml. I, s. 415, præmis 33, af 9.11.1995, sag C-465/93, Atlanta Fruchthandels-gesellschaft m.fl., Sml. I, s. 3761, præmis 30, og af 17.7.1997, sag C-334/95, Krüger, Sml. I, s. 4517, præmis 44.

22 — Dommen i sagen Zuckerfabrik Süderdithmarschen og Zuckerfabrik Soest, nævnt ovenfor i fodnote 21, præmis 23.

23 — Problemet, om retspraksis siden sagen CILFIT m.fl. også bør anvendes, når der er tale om spørgsmål vedrørende gyldigheden, som endnu ikke er afgjort af Domstolen, er omhandlet i en for tiden ved Domstolen verserende sag C-461/03, Gaston Schiul Douane (EUT C 7 af 19.1.2004, s. 24). I denne præjudicielle sag har College van Beroep voor het bedrijfsleven nemlig rejst det spørgsmål, om en ret i sidste instans har mulighed for at tilsidesætte bestemmelser i en (fællesskabsretlig) forordning uden at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål, der er opstået vedrørende gyldigheden af disse bestemmelser, såfremt Domstolen allerede har annulleret tilsvarende bestemmelser i en lignende forordning.

19 — Foto-Frost-dommen præmis 14.

20 — Jf. ovenfor i punkt 39.

ii) Systematisering af problemstillingerne i lyset af det præjudicielle spørgsmål

meddelelse af indbyrdes afvigende tariferingsoplysninger, hvilket igen taler for nødvendigheden af at afklare spørgsmålet om forelæggelsespligten på alle retsinstansniveauer.

49. Hvad herefter angår det første præjudicielle spørgsmål, fremgår det ikke umiddelbart af forelæggelseskendelsen, om den forelæggende ret sigter til sagen ved Gerechtshof Amsterdam — en ret i lavere instans — eller til kassationsankesagen ved Hoge Raad selv — som er en ret i sidste instans — og dermed ikke, hvilken type national ret, dette spørgsmål må antages at vedrøre.

50. I forelæggelseskendelsen og i det præjudicielle spørgsmål taler den forelæggende ret om »en national ret« uden at gøre nogen forskel. Under kassationsankesagen skal den imidlertid træffe afgørelse vedrørende det kassationsanbringende, som Intermodal har fremført over for Gerechtshofs dom, og hvorefter denne ret ikke burde have fraveget den omhandlede tariferingsoplysning uden at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål, hvilket nærmest tyder på, at den ønsker en afklaring med hensyn til forelæggelsespligten for retter, som ikke er sidste instans. På den anden side fremfører Advocat-Generaal i sit forslag til afgørelse, som er vedlagt forelæggelseskendelsen, en række betragtninger om, hvilke retsmidler der som helhed kan anvendes inden for rammerne af ordningen for tariferingsoplysninger — og hvilke muligheder denne ordning giver for at fjerne den ulige behandling, der opstår ved

51. Endelig indeholder forelæggelseskendelsen og de hertil vedlagte akter henvisninger såvel til Domstolens praksis siden Foto-Frost-dommen som dens praksis siden dommen i sagen CILFIT m.fl., i hvilken forbindelse der tilsyneladende er uklarhed om anvendelsen af de procesretlige kriterier, som er udviklet i disse domme. Således har Gerechtshof — som det omtales i forelæggelseskendelsen — undladt at anmode om en præjudiciel afgørelse under henvisning til, at der ikke efter dens opfattelse var tvivl — altså ifølge praksis siden dommen i sagen CILFIT m.fl. — om fortolkningen af KN (vel at mærke som en ret, der ikke er sidste instans).

52. Også den forelæggende rets bemærkning vedrørende garantien for en korrekt og ensartet fortolkning af KN og anvendelsen af formuleringen »spørgsmål om fortolkningen« taler nærmest for, at der foreligger en CILFIT-situation, og dermed, at den forelæggende ret med dette spørgsmål sigter til sig selv, i hvilken forbindelse den forelæggende ret tilsyneladende ikke er lige så sikker som Gerechtshof på fortolkningen af KN — således som det andet præjudicielle spørgsmål tyder på.

53. Alt i alt er udgangsproblemet vedrørende fravigelsen af den omhandlede tariferingsoplysning på en vis måde ambivalent behandlet i procesdokumenterne — med grundlag i Intermodals argumentation — nemlig dels ud fra aspektet om, at tariferingsoplysningen er ugyldig, henholdsvis at den bør tilsidesættes, hvilket leder tanken hen på en Foto-Frost-situation, dels ud fra aspektet om den divergerende fortolkning af KN, hvilket leder tanken hen på Domstolens praksis i sagen CILFIT m.fl.
54. For at kunne give den forelæggende ret et svar, som vil være nyttigt i alle tilfælde, synes det på denne baggrund rigtigst at behandle det første præjudicielle spørgsmål såvel med henblik på retter, der ikke er sidste instans, som retter, der er sidste instans.
55. Under hensyn til den ovenfor beskrevne forpligtelse for nationale retter til at forelægge præjudicielle spørgsmål skal det derfor med henblik på besvarelsen af det første præjudicielle spørgsmål i denne sag for det første undersøges, om en national ret kan træffe en afgørelse, som afviger fra en tariferingsoplysning, som toldmyndighederne i en anden medlemsstat har meddelt en tredjemand for en tilsvarende vare, uden at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål herom, eller om der i så fald består en forelæggelsespligt ifølge Domstolens Foto-Frost-praksis også for en national ret, der ikke er sidste instans.
56. For det andet skal det undersøges, om der under sådanne omstændigheder, som foreligger her i sagen, hvor der er afgivet en toldtariferingsoplysning som beskrevet af den forelæggende ret, og hvor den nationale ret ikke er enig i den deri anlagte fortolkning af KN, ifølge Domstolens praksis i sagen CILFIT består en forelæggelsespligt for en national ret, som er sidste instans.
57. Spørgsmålet er altså, om en sådan ret i sidste instans under de angivne omstændigheder kan tillade sig at gå ud fra, at anvendelsen af fællesskabsretten fremgår med en sådan klarhed, at der ikke er rimelig tvivl om afgørelsen af det forelagte spørgsmål²⁴.
58. Endelig henviste Intermodal mere subsidært til ligebehandlingsprincippet — i alt fald i forbindelse med toldkodeksens artikel 12, stk. 5, litra a, nr. ii) — som begrundelse for forelæggelsespligten.

24 — I det foreliggende tilfælde foreligger der ikke i dommen i de forenede sager *Da Costas* forstand nogen afgørelse fra Domstolen i en tilsvarende sag om tarifiering i henhold til KN, hvilket kan udgøre en af grundene til, at en ret, som træffer afgørelse i sidste instans, undtagelsesvis fritages fra sin forpligtelse til at forelægge Domstolen det spørgsmål vedrørende fortolkningen af KN, som er rejst for denne ret. Jf. ovenfor i punkt 44 samt dommen i de forenede sager *Da Costa*, nævnt ovenfor i fodnote 15, og i *Parfums Christian Dior*-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 14, præmis 29.

b) Forelæggelsespligt ifølge Domstolens praksis siden Foto-Frost-dommen

dicielle spørgsmål. Selv om man nemlig ligesom den forelæggende ret går ud fra, at den pågældende tariferingsoplysning i det mindste vedrører lignende varer som dem, hvis tarifiering er omtvistet i hovedsagen, kan tariferingsoplysningen under alle omstændigheder ikke anvendes som følge af sit personelle anvendelsesområde.

59. En bindende tariferingsoplysning er en individuel retsakt fra en national toldmyndighed i en medlemsstat, hvorved en erhvervsdrivende efter anmodning får meddelt, hvorledes en vare, som han påtænker at ind- eller udføre, skal tariferes efter KN²⁵. Vedrørende de formål, som tilstræbes med etableringen af dette retsinstrument, har Domstolen henvist til, at »det er nødvendigt såvel for at sikre de erhvervsdrivende en vis retssikkerhed i udøvelsen af deres virksomhed som for at lette toldmyndighedernes arbejde og opnå en større ensartethed i gennemførelsen af Fællesskabets toldlovgivning, at der indføres bestemmelser, som forpligter toldmyndighederne til at meddele oplysninger, der på visse nøje fastsatte betingelser binder administrationen«²⁶.

61. Det fremgår nemlig entydigt af toldkodeksens artikel 12, stk. 2, sammenholdt med gennemførelsesforordningens artikel 10, stk. 1, at kun modtageren, dvs. den, som toldmyndighederne har meddelt tariferingsoplysningen til, kan påberåbe sig denne. Når en national ret, som det er tilfældet her i sagen, beslutter at tarifere et produkt anderledes end i en tariferingsoplysning, som er meddelt tredjemand, foreligger der dermed ingen egentlig »fravigelse«, »ophævelse« eller »konstatering« af denne tariferingsoplysningens »ugyldighed«, fordi tariferingsoplysningen fra begyndelsen af ikke gælder for den tredjemand, som påberåber sig den for den nationale ret.

60. Hvad angår spørgsmålet om anvendeligheden af Domstolens Foto-Frost-praksis må det for det første fastslås, at der i den foreliggende sag allerede som følge af anvendelsesområdet for en bindende tariferingsoplysning ikke er nogen situation, hvor den nationale ret ifølge denne praksis kan være forpligtet til at forelægge Domstolen præju-

62. For det andet må det fremhæves, at forpligtelsen efter Domstolens Foto-Frost-praksis til at forelægge denne et spørgsmål vedrørende gyldigheden er begrænset til retsakter udstedt af Fællesskabets institutioner.

63. Det fremgår såvel af artikel 234, stk. 1, litra b), EF, som artikel 230, stk. 1, EF, at

25 — Jf. toldkodeksens artikel 4, stk. 5, og artikel 12, stk. 1.

26 — Dom af 29.1.1998, sag C-315/96, Lopex Export, Sml. I, s. 317, præmis 19.

Domstolens kompetence til at kontrollere retsakters lovlighed ifølge disse bestemmelser beror på retsaktens udsteder og ikke dens retsgrundlag. Som Domstolen har fastslået, udgør ordningen for indgivelse af anmodninger om præjudicielle afgørelser vedrørende retsakters gyldighed således sammen med annullationssøgsmålet i henhold til artikel 230 EF og adgangen til at fremsætte en uanvendelighedsindsigelse i henhold til artikel 241 EF et fuldstændigt retsmiddel- og proceduresystem, hvormed Fællesskabets retsinstanser skal kunne *kontrollere lovligheden af institutionernes retsakter*. I dette system har fysiske eller juridiske personer, som på grund af betingelserne i artikel 230, stk. 4, EF for at realitetsbehandle en sag ikke umiddelbart kan anfægte institutionernes generelle retsakter, mulighed for at gøre gældende, at en sådan fællesskabsretsakt er ugyldig, nemlig enten, afhængig af sagens omstændigheder, som et bispørgsmål under en sag for Fællesskabets retsinstanser i henhold til artikel 241 EF eller under en sag for en national ret, og dermed bevirke, at den nationale ret, som ikke selv kan fastslå, at retsakten er ugyldig, forelægger Domstolen et præjudicielt spørgsmål herom²⁷.

64. Kun Domstolen har således kompetence til at træffe afgørelser vedrørende gyldigheden af retsakter fra Fællesskabets institutioner, mens det er forbeholdt de nationale retter at efterprøve foranstaltninger, som er

truffet af en national myndighed, selv om en sådan foranstaltning er truffet til gennemførelse af fællesskabsretten²⁸.

65. Heller ikke Domstolens Dzodzi-praksis²⁹ kan i øvrigt føre til et andet resultat. Ifølge denne praksis kan Domstolen ganske vist realitetsbehandle præjudicielle spørgsmål i sager, hvor national ret indeholder direkte eller indirekte henvisninger til bestemmelser i fællesskabsretten, eller hvor fællesskabsretten i medfør af national ret erklæres at være anvendelig på nationale sagforhold³⁰. Også her begrænser Domstolen sig imidlertid til at efterprøve de bestemmelser i fællesskabsretten, som der henvises til³¹.

66. En bindende tarifieringsoplysning udgør imidlertid en foranstaltning fra en national toldmyndighed og er derfor, som Kommissionen med rette har anført, ikke nogen fællesskabsretsakt, hvis lovlighed Domstolen er kompetent til at efterprøve. Den omstændighed, at en sådan national foranstaltning er baseret på fællesskabsretten — i formel henseende på toldkodeksen og gennemførel-

27 — Jf. Foto-Frost-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 9, præmis 16, dom af 23.4.1986, sag 294/83, Les Verts mod Parlamentet, Sml. s. 1339, præmis 23, af 25.7.2002, sag C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores, Sml. I, s. 6677, præmis 40, og af 1.4.2004, sag C-263/02 P, Légo-Quéré, Sml. I, s. 3425, præmis 30.

28 — Jf. bl.a. dom af 25.10.1972, sag 96/71, Hageman mod Kommissionen, Sml. 1972, s. 269, org.ref.: Rec. s. 1005, præmis 9-13, og af 21.3.2000, sag C-6/99, Greenpeace France m.fl., Sml. I, s. 1651, præmis 53.

29 — Dom af 18.10.1990, forenede sager C-297/88 og C-197/89, Dzodzi, Sml. I, s. 3763.

30 — Jf. f.eks. også dom af 17.7.1997, sag C-130/95, Giloy, Sml. I, s. 4291, og af 7.1.2003, sag C-306/99, BIAO, Sml. I, s. 1, se navnlig præmis 87 ff.

31 — Jf. herom udtrykkeligt Dzodzi-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 29, præmis 42.

sesforordningen og i materiel henseende på KN — er et tegn på, at foranstaltningen udgør en gennemførelsesforanstaltning, men ændrer ikke ved dens karakter af en retsakt udstedt af en medlemsstat.

67. Heller ikke den omstændighed, at den bindende tarifieringsoplysning hvad angår dens gyldighedsbetingelser i flere henseender er bestemt af fællesskabsretten, gør tarifieringsoplysningen til en retsakt fra en fællesskabsinstitution, som indebærer, at Domstolen har enekompetence til at afgøre dens gyldighed, og som ifølge Domstolens Foto-Frost-praksis derfor kun kan fraviges, såfremt der indhentes en præjudiciel afgørelse vedrørende den pågældende retsakts gyldighed. Herfor taler også, at den bindende tarifieringsoplysningens gyldighed — bortset fra de krav til gyldigheden, som er fastsat i fællesskabsretten — ifølge toldkodeksens artikel 10 skal vurderes efter nationale regler, dvs. efter de procedureforskrifter, som gælder i den pågældende medlemsstat.

68. Til de bestemmelser vedrørende gyldigheden af bindende tarifieringsoplysninger, som er fastsat i fællesskabsretten, hører også toldkodeksens artikel 12, stk. 5, litra a), nr. ii), første led, som såvel Intermodal som den forelæggende ret særskilt har henvist til, og hvorefter en bindende tarifieringsoplysning ophører med at være gyldig, når den ikke længere er forenelig med fortolkningen af KN som følge af en af Domstolen afsagt dom.

69. Som Domstolen fastslog i de forenede sager Timmermans Transport og Hoogenboom Production, er gyldigheden af en bindende tarifieringsoplysning ganske vist betinget af, at de nationale toldmyndigheder heri har foretaget en rigtig fortolkning af de pågældende tarifieringsbestemmelser, hvilket fremgår af de tre situationer i toldkodeksens artikel 12, stk. 5, litra a), hvor en bindende tarifieringsoplysning bliver ugyldig³². Der kan imidlertid ikke sluttes fra den omstændighed, at den bindende tarifieringsoplysningens gyldighed bl.a. er betinget af, at den er i overensstemmelse med Domstolens praksis, at Domstolen selv har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende gyldigheden af bindende tarifieringsoplysninger fra de nationale toldmyndigheder.

70. Det skal tilføjes, at gyldigheden af fællesskabsretsakter, som den pågældende bindende tarifieringsoplysning er baseret på, i alt fald kan anfægtes for de nationale domstole. I så fald skal den nationale ret, hvis den anser en fællesskabsretsakt, som den bindende tarifieringsoplysning er afgivet på grundlag af, for ugyldig, anmode Domstolen om at tage stilling til spørgsmålet om fællesskabsretsaktens gyldighed³³.

32 — Jf. dom af 22.1.2004, forenede sager C-133/02 og C-134/02, Sml. I, s. 1125, præmis 21-24.

33 — Jf. f.eks. dom af 17.5.2001, sag C-119/99, Hewlett Packard, Sml. I, s. 3981; jf. også dommen i sagen Greenpeace France m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 28, præmis 55.

71. Hverken gyldigheden af KN, toldkodeksen eller gennemførelsesforordningen er imidlertid anfægtet i den foreliggende sag.

72. På grundlag af de anførte betragtninger må det derfor fastslås, at en national ret ifølge Domstolens Foto-Frost-praksis kan træffe en afgørelse, som afviger fra en tariferingsoplysning, der er meddelt en tredjemand af en toldmyndighed i en anden medlemsstat for en tilsvarende vare, uden at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål herom. Såfremt det første præjudicielle spørgsmål sigter til en ret, som ikke er sidste instans, må det altså besvares benægtende.

c) Har en ret i sidste instans forelæggelsespligt ifølge Domstolens CILFIT-praksis?

73. Det må herefter undersøges, om en ret i sidste instans ifølge Domstolens CILFIT-praksis er forpligtet til at foretage en præjudiciel forelæggelse under sådanne omstændigheder, som er beskrevet i det præjudicielle spørgsmål i denne sag.

74. I dommen i sagen CILFIT m.fl. fastslog Domstolen på grundlag af Da Costa-dommen, at retter i sidste instans i artikel 234,

stk. 3, EF's forstand — ud over det tilfælde, hvor det spørgsmål, som er rejst vedrørende fællesskabsretten, ikke er relevant — er fritaget fra deres forelæggelsespligt i de tilfælde, hvor den pågældende fællesskabsretlige bestemmelse allerede er blevet fortolket af Domstolen (en såkaldt »acte éclairé«) — uanset sagstypen — eller den korrekte anvendelse af fællesskabsretten fremgår med en sådan klarhed, at der ikke er rimelig tvivl om afgørelsen (en såkaldt »acte clair«).

75. For at kunne besvare det her i sagen relevante spørgsmål om, hvorvidt der i et tilfælde som det foreliggende — der navnlig er kendetegnet ved, at der er forskel på den fortolkning, som anlægges af en national ret og en national myndighed i en anden medlemsstat — kan siges at foreligge en »acte clair« i dommen i sagen CILFIT m.fl.'s forstand, er det nødvendigt først at gøre nogle bemærkninger om dommens baggrund og de kriterier for vurderingen, som er fastsat i dommen.

i) Principielle bemærkninger vedrørende dommen i sagen CILFIT m.fl.

76. I den sag, som lå til grund for denne dom, og som skulle afgøres i sidste instans af

Corte suprema di cassazione (Italien), havde det italienske sundhedsministerium gjort gældende, at besvarelsen af det spørgsmål i sagen, der var opstået vedrørende fortolkningen af en fællesskabsretlig forordning, var så åbenbar, at enhver fortolkningstvivil var udelukket, hvorfor der ikke bestod nogen forelæggelsespligt. Corte suprema di cassazione rejste på denne baggrund det spørgsmål, om — og i givet fald i hvilket omfang — forelæggelsespligten i henhold til artikel 234, stk. 3, EF var betinget af, at der foreligger en »rimelig fortolkningstvivil«³⁴.

77. Domstolen tiltrådte i dommen, at der principielt gjaldt en sådan undtagelse fra forelæggelsespligten, men fastsatte restriktive betingelser herfor, som Kommissionen med rette har anført her i sagen.

78. Undtagelsen omfatter nemlig kun det tilfælde, at »den korrekte anvendelse af EF-retten fremgå[r] med en sådan klarhed, at der ikke foreligger nogen rimelig tvivil om afgørelsen af det rejste spørgsmål«³⁵.

79. Den nationale ret, som er sidste instans, bør dog kun gå ud fra, at der ikke er nogen som helst tvivil — eller, sagt på en anden måde, at der er sikkerhed om den korrekte anvendelse af fællesskabsretten — såfremt den er »overbevist om, at hverken de øvrige medlemsstaters retter eller Domstolen vil være i tvivil om afgørelsen«³⁶.

80. Det fremgår endvidere af dommen, at vurderingen af, om disse betingelser for en fritagelse af forelæggelsespligten er opfyldt, skal foretages under hensyn til »EF-rettens særegenheder og de særlige vanskeligheder, som fortolkningen heraf frembyder«³⁷.

81. Domstolen har i denne forbindelse fremhævet tre særegenheder ved fællesskabsretten og fortolkningen heraf, som der bør tages hensyn til³⁸.

82. For det første er det ved fortolkningen af en fællesskabsretlig bestemmelse nødvendigt at sammenligne de forskellige sproglige versioner, som alle er retsgyldige. Selv om der er nøje overensstemmelse mellem disse sproglige versioner, må der for det andet tages hensyn til, at fællesskabsretten anvender en særlig sprogbrug, og at de retlige begreber i fællesskabsretten ikke nødvendigvis har det samme indhold som i de

34 — Dommen i sagen CILFIT m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 10, præmis 2-4.

35 — Samme dom præmis 16 og 21.

36 — Samme dom.

37 — Samme dom præmis 17.

38 — Samme dom præmis 18-21.

forskellige nationale retsordener. For det tredje skal de enkelte fællesskabsretlige regler vurderes i deres rette sammenhæng og fortolkes i lyset af fællesskabsretten som helhed og under hensyn til dennes formål og udviklingstrin på tidspunktet for den pågældende bestemmelses anvendelse.

83. Den nærmere betydning af dommen i sagen CILFIT m.fl. og de heri fastsatte kriterier har helt fra begyndelsen af været underkastet forskellige vurderinger. Vurderingerne spænder fra den opfattelse, at Domstolen i denne dom har anvendt doktrinen om »acte clair«, som navnlig er kendt fra fransk ret, til den opfattelse, at den har forkastet denne doktrin og i virkeligheden med et »taktisk træk« praktisk talt har reduceret spillerummet for nationale retter i sidste instans til nul³⁹.

84. Sandheden ligger formentlig også i det foreliggende tilfælde midt imellem — hvilket tillige forklarer den vage affattelse af dom-

men — således at forstå, at dommen er udtryk for et særligt subtilt kompromis⁴⁰.

85. For det første synes den omstændighed, at begrebet »fortolkning« er undgået, og at der i stedet for i den afgørende præmis⁴¹ tales om »den korrekte anvendelse« af fællesskabsretten, at udgøre en indrømmelse til acte clair-doktrinen, i det mindste i det omfang denne er baseret på princippet om, at det ikke er nødvendigt at fortolke en klar bestemmelse (»in claris non fit interpretatio«), og at bestemmelsen følgelig kan anvendes, uden at der er grund til at fortolke den⁴².

86. Spørgsmålet er imidlertid, om Domstolen i dommen i sagen CILFIT m.fl. med udgangspunkt i denne maksime i overensstemmelse med den traditionelle opgavefordeling mellem Domstolen selv og de nationale retter⁴³ kun har haft anvendelsen af fællesskabsrettens bestemmelser for øje, eller

40 — Jf. Lenaerts/Arts, *Europees Procesrecht*, 2003, s. 88.

41 — Dommen i sagen CILFIT m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 10, præmis 16.

42 — Jf. forslag til afgørelse fra generaladvokat Capotorti af 13.7.1982 i sagen CILFIT m.fl. (dom nævnt ovenfor i fodnote 10), punkt 4; betydningen af denne doktrin er drøftet af Bebr (nævnt ovenfor i fodnote 39), s. 440 ff.

43 — Ifølge fast praksis beskrives denne opgavefordeling på den måde, at Domstolen begrænser sig til at fortolke de pågældende relevante bestemmelser i fællesskabsretten, mens det er forbeholdt den nationale ret at anvende de således fortolkede bestemmelser i det konkrete tilfælde, jf. bl.a. dommen i sagen Da Costa, nævnt ovenfor i fodnote 15, org.ref.: Rec. s. 81, dom af 7.11.2002, forenede sager C-260/00 — C-263/00, Lohmann m.fl., Sml. I, s. 10045, præmis 26-28, af 10.5.2001, forenede sager C-223/99 og C-260/99, Agorà og Excelsior, Sml. I, s. 3605, præmis 23 og 24, og af 12.2.1998, sag C-366/96, Louise Cordelle, Sml. I, s. 583, præmis 8.

39 — Jf. herom Bebr, »The Rambling Ghost of »Cohn-Bendit«: Acte Clair and the Court of Justice«, *Common Market Law Review*, 20/1983, s. 439 (på s. 466 ff. og s. 471), Hjalte Rasmussen, »The European Court's Acte Clair Strategy in C.I.L.F.I.T. (Or: Acte Clair, of Course! But What does it Mean?)«, *EL Rev*, 342/1984, s. 342 (på s. 256 ff.), Mancini/Keeling, »From CILFIT to ERT: the Constitutional Challenge facing the European Court«, *Y.E.L.*, 11/1991, s. 1 (på s. 4).

om den også herved har indrømmet de nationale retter — om end kun i begrænset omfang — en kompetence til at træffe afgørelse vedrørende fortolknings spørgsmål⁴⁴.

87. Som allerede generaladvokat Capotorti bemærkede i sit forslag til afgørelse i sagen CILFIT m.fl., forudsætter anvendelsen af enhver bestemmelse principielt, at der først foretages en fortolkning heraf, selv om bestemmelsen er »entydig« eller »klar«. Hvorvidt en bestemmelse er »klar«, er nemlig allerede en fortolkning af resultatet, hvorfor den ovenfor citerede latinske grund sætning »in claris non fit interpretatio« hviler på en fejlslutning⁴⁵. Dette spørgsmål bør imidlertid holdes adskilt fra spørgsmålet, om fortolkningen af en bestemmelse kræver en større intellektuel indsats ved ræsonnementet, dvs. om den er »svær« eller »problematisk«, eller om bestemmelsens mening fremgår umiddelbart og så at sige er indlysende, dvs. om fortolkningen er »let« eller »uproblematisk«.

44 — Denne ambivalens kom allerede til udtryk i procesdeltagernes indlæg i sagen CILFIT m.fl. Det blev dels gjort gældende, at det ikke er nødvendigt at fortolke fuldstændigt entydige bestemmelser — eller bestemmelser, som ikke efterlader nogen som helst tvivl — og at sådanne bestemmelser ikke rejser nogen »spørgsmål vedrørende fortolkningen«, hvorfor de ikke er omfattet af forelæggelsespligten i henhold til artikel 234, stk. 3, EF, dels blev det erkendt, at også entydige bestemmelser kræver en vis fortolkning, men at forelæggelsespligten kun vedrører bestemmelser, hvis fortolkning er tvivlsom, eller hvis fortolkning rejser »reelle problemer«, se ovenfor i punkt 78 og procesdeltagernes indlæg i sagen CILFIT m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 10, s. 3420 ff.

45 — Forslag til afgørelse fra generaladvokat Capotorti i sagen CILFIT m.fl. (nævnt ovenfor i fodnote 42, mens dommen er nævnt ovenfor i fodnote 10), punkt 4; jf. også Pescatore, »Interpretation of Community Law and the Doctrine of »Acte Clair«, *Legal Problems of an Enlarged European Community*, 1972, s. 27 (på s. 41 og 43 ff.).

88. Anvendelsen af en regel har altså i sidste ende direkte forbindelse med fortolkningen heraf, og når Domstolen i dommen i sagen CILFIT m.fl. taler om »den korrekte anvendelse«, må man i denne sammenhæng også have den »korrekte fortolkning« for øje, som den korrekte anvendelse forudsætter. Dommen i sagen CILFIT m.fl. drejer sig jo i sidste ende netop om omfanget af forelæggelsespligten i henhold til artikel 234, stk. 3, EF hvad angår spørgsmål om fortolkningen af fællesskabsretten⁴⁶.

89. I dommen i sagen CILFIT m.fl. har Domstolen altså ikke anlagt en sondring mellem fællesskabsretsakter, som kræver eller ikke kræver en fortolkning, men i et vist omfang indrømmet nationale retter i sidste instans beføjelse til at fortolke fællesskabsretten »selvstændigt« (på eget ansvar)⁴⁷.

90. Domstolen ønskede dog samtidig at begrænse de nationale retters frie skøn af hensyn til opfyldelsen af det mål, der tilstræbes med forelæggelsespligten i henhold til artikel 234, stk. 3 EF, og som er at sikre en ensartet fortolkning og anvendelse af fællesskabsretten, og ved fastsættelse af strenge betingelser så vidt muligt at undgå, at de nationale domstole eventuelt misbruger

46 — Jf. ovenfor i punkt 78 og dommen i sagen CILFIT m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 10, præmis 2 og 3.

47 — Dommen i sagen CILFIT m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 10, præmis 16.

deres mulighed for at afgøre spørgsmålet på eget ansvar⁴⁸.

være rimelig tvivl om fortolkningen af en bestemmelse, ikke udelukkende foretages på grundlag af den for den foreliggende version af den pågældende bestemmelse⁴⁹.

91. Til dette formål har Domstolen først og fremmest foretaget en snæver afgrænsning af rammerne for den fortolkningstvivil, som måtte foreligge (den korrekte anvendelse af fællesskabsretten skal »fremgå med en sådan klarhed, at der ikke foreligger nogen rimelig tvivl om afgørelsen af det rejste spørgsmål«).

93. Det er imidlertid et spørgsmål, om en sådan objektivisering virkelig er lykkedes. Efter min opfattelse fremgår det ved en nærmere vurdering, at der kun tilsyneladende eller i begrænset omfang med disse krav er sat objektive grænser for den skønsfrihed, der tilkommer den nationale ret i sidste instans⁵⁰.

92. Der tilstræbes en vis objektivisering af grænserne for det frie skøn, som tilkommer de nationale retter i sidste instans med kravet om, at den nationale ret skal være så sikker på besvarelsen af det rejste spørgsmål, at den er overbevist om, at også retterne i de øvrige medlemsstater og Domstolen vil være lige så sikre på den korrekte fortolkning, og med kravet om, at der skal tages hensyn til fællesskabsrettens særegenheder og de særlige vanskeligheder, fortolkningen heraf frembyder. For det første skal den nationale ret altså ikke blot ud fra sit eget synspunkt være af den opfattelse, at der ikke er tvivl om den rette forståelse af en bestemmelse i fællesskabsretten, og for det andet må den vurdering, som den foretager af, at der hverken ud fra dens eget synspunkt eller det synspunkt, der anlægges af retterne i de øvrige medlemsstater og af Domstolen, kan

94. Den nationale ret kan nemlig i sidste ende kun forlade sig på sin egen dømmekraft og har — i sagens natur — ikke mulighed for selv at efterprøve, »at hverken de øvrige medlemsstaters retter eller Domstolen vil være i tvivl« om afgørelsen af det for den rejste fortolkningsspørgsmål.

95. Desuden er det et spørgsmål, hvilke retter den nationale ret i denne forbindelse skal have for øje (alle retter i alle medlemsstater, kun retterne i sidste instans, retterne inden for tilsvarende fagområder osv.) og om

48 — Vedrørende baggrunden for dommen i sagen CILFIT m.fl. (nævnt ovenfor i fodnote 10), se endvidere de forklaringer, generaladvokat Tizzano har givet i sit forslag til afgørelse af 21.2.2002 i Lyckeskog-sagen (dommen er nævnt ovenfor i fodnote 14), punkt 56 ff.

49 — Jf. Bebr, nævnt ovenfor i fodnote 39, s. 469.

50 — Jf. punkt 9 i generaladvokat Capotortis forslag til afgørelse i sagen CILFIT m.fl. (nævnt ovenfor i fodnote 42, dommen er nævnt ovenfor i fodnote 10), jf. også Pescatore, nævnt ovenfor i fodnote 45, s. 42.

dette eventuelt også omfatter nationale forvaltningsmyndigheder, hvilket i så fald må efterprøves i den foreliggende sag⁵¹.

egen, har retsbegreber, som er velkendte for den i den nationale retsorden, ikke nødvendigvis samme eller tilsvarende indhold i de forskellige andre nationale retssystemer som i fællesskabsretten.

96. Da den nationale ret imidlertid i sidste ende ikke har anden målestok end sin egen, må det være tilladt at stille det spørgsmål, hvorledes den, hvis den selv er *overbevist* om resultatet, skal kunne komme til den antagelse, at en anden ret eller Domstolen vil indtage en forskellig opfattelse vedrørende det i sagen foreliggende fortolkningsspørgsmål⁵².

98. Også hvad angår de af Domstolen nævnte (sproglige) særegenheder ved fællesskabsretten og de særlige vanskeligheder, fortolkningen heraf frembyder, er den nationale ret dog kun forpligtet til at *tage dem i betragtning* — som en slags »caveat« — men er vel ikke forpligtet til selv fuldt ud at efterprøve alle disse forhold.

97. Den nationale ret kan imidlertid som følge af de — bl.a. sproglige — særegenheder ved fællesskabsretten og de særlige vanskeligheder, fortolkningen heraf frembyder, som den skal tage hensyn til ifølge dommen i sagen CILFIT m.fl., være forpligtet til at tvivle på, om andre retter eller Domstolen er lige så overbevist om resultatet. Den må herved navnlig tage hensyn til, at fortolkningen kan tænkes at falde anderledes ud efter andre sprogversioner, og at selv i tilfælde, hvor de andre sprogversioner stemmer overens med den nationale domstols

99. Jeg er altså af den opfattelse, at dommen i sagen CILFIT m.fl. ikke skal forstås på den måde, at den nationale ret eksempelvis er forpligtet til at efterprøve en fællesskabsretlig bestemmelse på hver af Fællesskabets officielle sprog⁵³. Dette ville medføre en utålelig byrde i praksis og ville de facto reducere den — i forvejen begrænsede — beføjelse, der tilkommer nationale retter i sidste instans til at afgøre spørgsmål i fællesskabsretten, som der ifølge dommen i sagen CILFIT m.fl. ikke er »rimelig tvivl om«, til en indholdsløs hensigtserklæring eller til en »taktisk manøvre«⁵⁴.

51 — Jf. herom i punkt 116 ff.

52 — En kritisk holdning til denne betingelse er — med angivelse af talrige eksempler — kommet til udtryk i: Wattel, »Köbler, Cilfit and Welthgrove: We Can't Go On Meeting Like This«, *CML Rev.*, 2004, s. 177 (på s. 179).

53 — Jf. generaladvokat Jacobs forslag til afgørelse af 10.7.1997, sag C-338/95, Wiener SI (dom af 20.11.1997, Sml. I, s. 6495), punkt 65, og generaladvokat Tizzanos forslag til afgørelse i Lyckeskog-sagen (dommen er nævnt ovenfor i fodnote 114), punkt 75.

54 — Jf. Hjalte Rasmussen, nævnt ovenfor i fodnote 39, s. 242.

100. Det må altså fastholdes, at kravene i dommen i sagen CILFIT m.fl. ikke kan forstås som en slags skematisk brugsvejledning for de afgørelser, som træffes af de nationale retter i sidste instans, som gør det muligt at drage en objektiv og klar grænse mellem fortolkningsspørgsmål, som disse retter undtagelsesvis kan afgøre selv, og fortolkningsspørgsmål, som skal forelægges Domstolen. Disse krav kan ikke anvendes som kriterier, på grundlag af hvilke det er muligt at fastslå »objektivt«, hvornår meningen med en fællesskabsbestemmelse er så åbenbar, at der ikke er rimelig tvivl om fortolkningen heraf⁵⁵.

101. Det hænger sammen med, at en retlig bestemmelse ikke »i sig selv« kan være entydig, klar eller utvivlsom⁵⁶. Som tidligere anført, forudsætter fortolkningen af en regel

nemlig altid en forståelsesproces, der ikke kan reduceres til en matematisk formel⁵⁷ — og det gælder navnlig i fællesskabsretten med dens mange fortolkningsmuligheder, som omfatter den dynamiske videreudvikling af fællesskabsretten⁵⁸. Netop fordi det imidlertid i sidste ende ikke er eller kun i begrænset omfang er muligt at objektivere, hvornår fortolkningen af en regel er så åbenbar, at der ikke er rimelig tvivl herom⁵⁹, må denne vurdering imidlertid i sidste ende

55 — Alle, som har erfaring med retsanvendelse, ved jo, at der findes bestemmelser, hvis mening er umiddelbar klar, eller som i hvert fald virker klar efter en fortolkning, eller som med rimelighed endog synes at være den eneste mulige. Problemet er imidlertid — og det var netop det, som var problemet i sagen CILFIT m.fl. — at den fortolkning, som en dommer foretager for at nå frem til denne konklusion, ikke kan objektiviseres og derfor heller ikke kan bestemmes på forhånd.

56 — Pierre Pescatore har i »Das Vorabentscheidungsersuchen — Die Entwicklung des Systems« i: 1952-2002. Fünfzigjähriges Bestehen des Gerichtshofes der Europäischen Gemeinschaften (Kolloquium über die Zusammenarbeit zwischen dem Gerichtshof und den nationalen Gerichten), 3.12.2002, s. 17 (på s. 27), udtrykt det på den måde, at »der i den verden, vi lever i, og som er reguleret af retsregler, ikke er noget, som er absolut klart, da alle retsbegreber er flertydige og indgår i et system, der er i stadig bevægelse« (»dass in der normativen Welt, in der wir leben, nichts völlig klar ist, da alle Rechtsbegriffe von der Polysemie eines Systems erfasst werden, das ständig in Bewegung ist«).

57 — Det ligger i selve rettsnatur, at den er bundet til de sproglige udtryksmuligheder og derfor er upræcis og ufuldkommen ligesom sproget selv. Retlig erkendelse er ikke nogen »objektiv erkendelse« i naturvidenskabelig forstand (selv om dette begreb selv i en naturvidenskabelig sammenhæng må anvendes med forsigtighed). Retspraksis udgør derfor i praksis aldrig en ren erkendelses- eller mekanisk subsumptionsproces, men indeholder også et element af afgørelse, således som det meget beskrivende kommer til udtryk i den af domstole anvendte formulering »det kendes for ret/»a dit pour droit«. Jf. herom Larenz og Canaris, *Methodenlehre der Rechtswissenschaft*; 3. oplag, 1995, s. 28 ff., Schübel-Pfister, *Sprache und Gemeinschaftsrecht: die Auslegung der mehrsprachig verbindlichen Rechtstexte durch den Europäischen Gerichtshof*, 2004, s. 112 ff.

58 — Jf. dommen i sagen CILFIT m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 10, præmis 20.

59 — Der kan ganske vist angives en række lovlige fortolkningsmetoder som dem, Domstolen har opregnet i dommen i sagen CILFIT m.fl. for fællesskabsrettens vedkommende, men heller ikke anvendelsen af disse metoder fører strengt taget til ét rigtigt resultat. Selv om der antages at bestå en rangordning mellem de forskellige fortolkningskriterier, er det uundgåeligt, at der findes et vist spillerum ved vurderingen. Udgangspunktet og slutpunktet ved fortolkningen er normalt — men herom er der ikke enighed i den juridiske metodelære — bestemmelsens ordlyd, hvortil det er fastsat, hvad der gælder retligt, men mellem disse to punkter findes et vidtstrakt felt med forskellige gangbare veje. Selv om man ikke kan tilslutte sig denne opfattelse af metodiske eller (rets-)erkendelsesteoretiske grunde, må man i det mindste erkende, at fortolkning — og navnlig i fællesskabsretten — er en proces med mange variable, som gør det sandsynligt, at to domstole kan komme til forskellige fortolkningsresultater, selv om de tager nøje hensyn til fællesskabsrettens særegenheder og de fortolkningsmetoder, der gælder herfor.

overlades til den nationale ret, for hvem spørgsmålet er opstået⁶⁰.

102. De betingelser, Domstolen har fastsat i dommen i sagen CILFIT m.fl., skal imidlertid tilskynde den nationale ret til ikke letsindigt at tage for givet, at en retsforskrift i fællesskabsretten er »utvivlsom« — og således tilskynde den til ikke blot at vurdere spørgsmålet ud fra dens egne synspunkter og på grundlag af den pågældende retsforskrifts ordlyd. Betingelserne har til formål at gøre den nationale ret bevidst om fællesskabsrettens specifikke kendetegn og dermed at advare den mod at drage forhastede eller ensidige konklusioner og således tilskynde den til at skaffe sig »begrundet vished« om resultatet⁶¹. Denne »vished« må forstås som den vished, som erhverves af en sagkyndig, der foretager en undersøgelse af et fællesskabsretligt spørgsmål med kendskab til fællesskabsrettens grundlæggende kendetegn⁶².

ii) Situationen efter CILFIT m.fl.?

103. Der kan dog generelt stilles visse spørgsmålstegn ved praksis siden dommen i

sagen CILFIT m.fl. I hvert fald kan der på grund af vanskelighederne vedrørende anvendelsen af denne praksis være grund til at gøre nogle korte bemærkninger, selv om parterne i sagen ikke principielt har draget denne praksis i tvivl.

104. Da den konkrete betydning af de ovenfor nævnte CILFIT-kriterier er uklare, er det svært på grundlag af traktaten at opstille et mere praktikabelt eller objektivt »system for filtrering« af de fortolkningsspørgsmål, som skal forelægges Domstolen eller overlades til de nationale retter i sidste instans at afgøre. Det forslag, som eksempelvis generaladvokat Jacobs fremsatte i sit forslag til afgørelse i sagen Wiener SI, hvorefter de nævnte betingelser i dommen i sagen CILFIT m.fl. kun skal anvendes, hvis der er rejst et spørgsmål af generel betydning, og der virkelig er behov for en ensartet fortolknings⁶³, tager utvivlsomt sigte på den slags spørgsmål, som der først og fremmest er behov for, at Domstolen afklarer, men efter min opfattelse vil en fastlæggelse af betydningen og af behovet for en ensartet fortolknings af fællesskabsretten blot skabe yderligere vanskeligheder for de nationale retter i sidste instans og gøre konturerne for disse retters skønsbeføjelse endnu mere uskarpe.

60 — I denne forbindelse har Pescatore ved omtalen af læren om »acte clair« med rette henvist til, at en dommers konstatering af, at der foreligger en »klar« retsforskrift, egentlig er et middel til at afslutte og træffe afgørelse vedrørende en fortolkningsdiskussion, hvor dommeren reelt blot anvender sin egen fortolkning af den pågældende retsforskrift: jf. Pescatore, nævnt ovenfor i fodnote 45, s. 41.

61 — Jf. også generaladvokat Tizzanos forslag til afgørelse i Lyckeskog-sagen (dommen er nævnt ovenfor i fodnote 14), punkt 75.

62 — Jf. Timmermans, »Over de prejudiciële procedure en »acte clair««, *Mok-aria: opstellen aangeboden aan prof. mr. M.R. Mok ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag*, 2002, s. 349 (på s. 354), Dausen, *Vorabentscheidungsverfahren*, 2. oplag, 1995, s. 113, Holoubek, »Vorlageberechtigung und Vorlageverpflichtung«, *Das EuGH-Verfahren in Steuersachen*, 2000, s. 45 (på s. 61).

63 — Forslag til afgørelse fra generaladvokat Jacobs i sagen Wiener SI, nævnt ovenfor i fodnote 53, punkt 64.

105. Selv om Domstolen imidlertid måtte nå til at fastsætte klarere kriterier end i dommen i sagen CILFIT m.fl. for den forelæggelsespligt, der påhviler retter i sidste instans, vil der nødvendigvis, når man indrømmer nationale retter i sidste instans en mulighed for at træffe selvstændig afgørelse vedrørende fortolkningsspørgsmål, være forbundet en vis skønsbeføjelse hermed, og der vil derfor stadig være et subjektivt element. Den eneste måde at opnå sikkerhed for, at en fortolkning, som en national ret i sidste instans anser for »utvivlsom«, er »rigtig«, er ved at opnå en dom fra Domstolen (som er i overensstemmelse med denne fortolkning). Spørgsmålet er yderligere prekært derved, at det siden dommen i Köbler-sagen står fast, at tilsidesættelsen af forelæggelsespligten i henhold til artikel 234, stk. 3, EF hører til de forhold, som der skal tages hensyn til i relation til spørgsmål — som skal bedømmes af de kompetente nationale retter — om statens ansvar for skade, som er forvoldt ved en afgørelse fra en national ret i sidste instans, som er i strid med fællesskabsretten⁶⁴.

106. Hvis man derfor indtager en konsekvent opfattelse hvad angår den skønsfrihed, som stadig er tilbage, kunne man på den ene side muligvis endog nå til den konklusion, at

nationale retter i sidste instans bør være ansvarsfri, men det er på den anden side tænkeligt, at man som alternativ til CILFIT-ordningen i den nuværende eller en modificeret form vender tilbage til en ubetinget forelæggelsespligt for nationale retter i sidste instans⁶⁵. Det sidstnævnte alternativ er ikke mindst tænkeligt i betragtning af, at der med muligheden efter artikel 104, stk. 3, i Domstolens procesreglement for at træffe afgørelse vedrørende et præjudicielt spørgsmål ved begrundet kendelse under en forenklet procedure nu findes en »filtreringsordning« på domstolsniveau, som i det væsentlige er i overensstemmelse med kriterierne i dommen i sagen Da Costa og i dommen i sagen CILFIT m.fl.

107. Ud fra et pragmatisk synspunkt må man imidlertid tage hensyn til — om end dette ikke bør være afgørende — at også Domstolens behandling af præjudicielle spørgsmål under en forenklet procedure i dialog med de nationale retter er tidsrøvende. Trods alle betænkelighederne og de principielle indvendinger, som kan rejses mod »CILFIT-ordningen«, må man endvidere spørge, om Domstolen kan udføre sin opgave med at værne om lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af traktaten i en union med 25 medlemsstater og et stadig voksende sæt af fællesskabsregler uden — i det mindste inden for nærmere fastsatte

64 — Dom af 30.9.2003, sag C-224/01, Köbler, Sml. I, s. 10239, præmis 55; jf. hertil kritisk Wattel, nævnt ovenfor i fodnote 52, s. 177 (på s. 178 ff.).

65 — Og dermed helt at overlade »filtreringen« af fortolkningsspørgsmål til Domstolen.

grænser — at forlade sig på de nationale domstoles dømmekraft — i dette ords egentligste betydning — selv om denne arbejdsdeling kan skabe vanskeligheder i praksis.

108. Jeg skal derfor i det følgende undersøge, hvorledes de spørgsmål, der er stillet i sagen, skal besvares på grundlag af den gældende CILFIT-praksis.

iii) Vedrørende de særlige omstændigheder i den foreliggende sag — består der en automatisk pligt til forelæggelse?

109. Det er vigtigt at have de betragtninger for øje, som jeg har anført i det foregående, når man vil besvare spørgsmålet i denne sag om, hvorvidt der for en national ret i sidste instans kan foreligge en situation i dommen i sagen CILFIT m.fl.'s forstand, hvor der ikke er tvivl om fortolkningen, såfremt der under sagen er fremlagt en bindende tariferingsudtalelse fra en national toldmyndighed i en anden medlemsstat, som har anlagt en fortolkning, der er i strid med den pågældende rets egen opfattelse. Efter Kommissionens opfattelse må dette spørgsmål besvares benægtende, mens de øvrige procesdeltagere — med forskellige nuancer i argumentationen — går ud fra, at en sådan tariferingsoplysning ikke uden videre medfører, at den nationale ret behøver være i tvivl om fortolkningen.

110. For det første udelukker den omstændighed, at en bestemmelse tilsyneladende kan fortolkes på to måder, ikke, at den ene fortolkning heraf åbenbart kan forekomme at være den rigtige. Som jeg har anført tidligere, kan en bestemmelse aldrig »i sig selv« være entydig og klar, men fortolkningen indeholder altid i større eller mindre grad et subjektivt element ved afgørelsen eller vurderingen.

111. Det er muligt, at en national toldmyndigheds fortolkning, afhængig af argumentationen, kan få den nationale ret til at se spørgsmålet i et nyt lys og dermed bringe den i tvivl om dens egen fortolkning. Men det kan også tænkes, som anført af den nederlandske regering, at det set fra den nationale ret i sidste instans er klart, at den fortolkning, som er anlagt af den nationale toldmyndighed, er forkert eller at denne har taget fejl.

112. Det gælder naturligvis ikke blot i tilfælde, hvor det fremgår under sagen ved den nationale ret, at en national myndighed har anlagt en fra den nationale ret afvigende fortolkning, men principielt også i tilfælde, hvor nationale retter har anlagt indbyrdes afvigende fortolkninger. I det sidstnævnte tilfælde gælder der imidlertid ifølge dommen i sagen CILFIT m.fl. den betingelse for en ret i sidste instans, at den skal være overbevist om, at heller ikke de øvrige medlemsstaters retter eller Domstolen vil være i tvivl om afgørelsen.

113. Som tidligere anført er der her ganske vist tale om en formaning til retterne i sidste instans eller en påmindelse til dem om at foretage den nødvendige efterprøvelse til sikring af deres overbevisning, og ikke om en faktor, som den pågældende ret faktisk vil kunne fastslå empirisk. På den anden side afsvækkes en »overbevis[ning] om«, at »de øvrige medlemsstaters retter« ikke vil være i tvivl om afgørelsen, i det mindste principielt, såfremt der for den nationale ret i sidste instans *faktisk* er fremlagt en afgørelse fra en sådan *ret*, hvori er anlagt en fortolkning, der er i modstrid med den af førstnævnte ret anlagte fortolkning.

114. Dette spørgsmål er det dog ikke nødvendigt at afgøre i den foreliggende sag. Det er heller ikke nødvendigt at afgøre spørgsmålet, om dette gælder for alle eller kun bestemte typer af retter i de øvrige medlemsstater eller efter omstændighederne endog for retter i den samme medlemsstat, eftersom der i den foreliggende sag er tale om en *toldmyndighed* i en medlemsstat.

115. Den omstændighed, at der foreligger en bindende tariferingsoplysning fra en sådan myndighed, hvori er anlagt en fortolkning af KN, som den nationale ret i sidste instans ikke er enig i, behøver efter min opfattelse *ikke uden videre* at afsvække denne rets overbevisning om, at heller ikke de øvrige medlemsstaters retter vil være i tvivl om den rigtige fortolkning af KN.

116. I den forbindelse skal jeg også henvise til, at kravet om, at den pågældende ret skal være overbevist om, at heller ikke de øvrige medlemsstaters retter vil være i tvivl om afgørelsen, ikke gentages i dommen i sagen CILFIT m.fl.'s konklusion, hvor der i stedet for tales om »risikoen for afvigende retspraksis inden for Fællesskabet«. En sådan risiko foreligger naturligvis, når en national ret i sidste instans fraviger eller påtænker at fravige en for den foreliggende afgørelse fra en national ret i en anden medlemsstat. Den omstændighed, at en national toldmyndighed i en medlemsstat har meddelt en tariferingsoplysning, er derimod ikke uden videre ensbetydende med, at også en national ret i denne medlemsstat vil være enig i toldmyndighedens fortolkning, og at der dermed — hvis en national ret i en anden medlemsstat fraviger denne fortolkning — også er risiko for afvigende retspraksis. Det kan også udtrykkes på den måde, at Domstolen og de nationale retter deltager i den drøftelse vedrørende fortolkningen af fællesskabsretten, som foregår inden for rammerne af den samarbejdsordning, der er tilvejebragt ved artikel 234 EF, men ikke de nationale forvaltningsmyndigheder.

117. Hvis altså nogen for en national ret i sidste instans, som tilfældet er i denne sag, påberåber sig en bindende tariferingsoplysning, der er meddelt af en national toldmyndighed i en anden medlemsstat, som ikke er i overensstemmelse med den fortolkning af KN, som den nationale ret i sidste instans anser for den rigtige, er denne ret i hvert fald ikke automatisk forpligtet til at forelægge Domstolen et spørgsmål vedrørende fortolkningen af KN. Den skal derimod selv afgøre, om den kan være sikker på den

rigtige fortolkning af KN. Den fortolkning, som er anlagt i den bindende tarifieringsoplysning, og de argumenter, som denne i givet fald er støttet på, kan bestyrke eller afkræfte rettens overbevisning, således som det i øvrigt gælder for alle andre relevante informationer i forbindelse med det pågældende fortolkningsspørgsmål.

118. Magtfordelingslæren, som den østrigske regering har bragt på bane, spiller i denne forbindelse strengt taget ingen rolle, da spørgsmålet jo ikke drejer sig om, hvorvidt en national ret er bundet af en national myndigheds retsopfattelse, men blot om, hvorvidt denne divergerende retsopfattelse medfører en forpligtelse til at forelægge det rejste fortolkningsspørgsmål for Domstolen med henblik på en — uafhængig — afgørelse.

119. For fuldstændighedens skyld skal jeg gå nærmere ind på det formål om at sikre en ensartet fortolkning og anvendelse af fællesskabsretten, som tilstræbes med den præjudicielle forelæggelsesadgang, der er reguleret i artikel 234 EF, og navnlig med den forelæggelsespligt, som er fastsat i samme bestemmelses stk. 3, således som nogle procesdeltagere med rette har henvist til i denne forbindelse.

120. Herom skal jeg generelt bemærke, at der kun kan sikres fuldstændig ensartethed, såfremt der er pligt til at forelægge Domstolen ethvert (væsentligt) fortolkningsspørgsmål, som er opstået for en national ret i sidste instans. Selv i dette tilfælde vil ordningen imidlertid ikke være fuldstændig så længe — således som det gælder ifølge fast praksis — den nationale ret selv kan vurdere, om et spørgsmål i fællesskabsretten har relevans for den nationale tvist i hovedsagen⁶⁶, da også vurderingen heraf forudsætter en vis forestilling om indholdet og anvendelsesområdet af en fællesskabsretlig bestemmelse, som en part har påberåbt sig⁶⁷.

121. *Enhver arbejdsdeling* mellem Domstolen og de nationale retter som led i den EF-retlige retsbeskyttelse påvirker altså i et vist omfang graden af ensartetheden i fortolkningen og anvendelsen af fællesskabsretten, men spørgsmålet er blot, hvor og hvorledes

66 — Jf. dommen i sagen CILFIT m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 10, præmis 10, og bl.a. dom af 28.6.1984, sag 180/83, Moser, Sml. s. 2539, præmis 6, af 5.10.1988, sag 247/86, Alsatel, Sml. s. 5987, præmis 8, af 27.10.1993, sag C-127/92, Enderby, Sml. I, s. 5535, præmis 10, af 2.6.1994, sag C-30/93, AC-ATEL Electronics Vertriebs, Sml. I, s. 2305, præmis 19, og af 15.12.1995, sag C-415/93, Bosman, Sml. I, s. 4921, præmis 59.

67 — Det må heller ikke overses, at også domme kræver en fortolkning, som netop dommen i sagen CILFIT m.fl. viser, idet deres betydning og mulighed for at anvende resultatet i andre sager ofte er det afgørende punkt ved løsningen af fællesskabsretlige spørgsmål, hvorfor der også i tilfælde af en »acte éclairé« undertiden er overladt de nationale retter en væsentlig skønsmargen. Jf. herom Kanninen, »La marge de manoeuvre de la juridiction suprême nationale pour procéder à un renvoi préjudiciel à la Cour de justice des Communautés européennes«, *Une communauté de droit: Festschrift für Gil Carlos Rodriguez Iglesias*, Colneric m.fl. (udg.), 2003, s. 611 (på s. 616).

man skal trække grænserne i overensstemmelse med angivelserne i traktaten og på grundlag af retspraksis siden sagen CILFIT m.fl.

122. Af de førnævnte grunde er jeg imidlertid i den foreliggende sag af den opfattelse, at den omstændighed, at der foreligger en bindende tariferingsoplysning fra en national toldmyndighed i en anden medlemsstat, ikke fratager en national ret i sidste instans muligheden efter gældende CILFIT-praksis for at afgøre det rejste fortolkningsspørgsmål på eget ansvar.

iv) Er der pligt til forelæggelse ifølge ligebehandlingsprincippet?

123. Intermodal har endvidere anført, at KN ifølge ligebehandlingsprincippet må anvendes på samme måde i samme tilfælde, og at den nationale ret derfor under ingen omstændigheder kan fravige den bindende tariferingsoplysning uden at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål, således at der sikres den samme ensartede anvendelse af KN.

124. For det første er det et kendetegn ved individuelle retsakter såsom bindende tariferingsoplysninger, at kun retsaktens adressat principielt kan påberåbe sig denne. Det

udelukker dog naturligvis ikke, at der i forhold til en tredjemand træffes en anden afgørelse end i denne retsakt med den heraf følgende risiko for, at en tredjemand med hensyn til tarifieringen af sine varer behandles »ulige« i forhold til modtageren af en bindende tariferingsoplysning. Fællesskabslovgiver havde som alternativ kunnet overdrage det til de nationale toldmyndigheder at meddele generelt bindende tariferingsoplysninger, som alle, der anmelder de pågældende varer til fortoldning i en medlemsstat, kunne påberåbe sig. Meddelelsen af sådanne almengyldige tariferingsoplysninger ville imidlertid svare til udstedelsen af en tariferingsforordning, hvortil beføjelsen er forbeholdt Kommissionen, og som i sagens natur ikke bør decentraliseres eller overlades til de enkelte nationale toldmyndigheder.

125. I deres nuværende form medfører de bindende tariferingsoplysninger i det mindste større retssikkerhed og fører til større ensartethed i anvendelsen af Fællesskabets toldbestemmelser gennem de foranstaltninger, som Kommissionen skal træffe, såsom udstedelsen af en tariferingsforordning, selv om der ikke er fuld garanti for ensartetheden.

126. Jeg går derfor foreløbig ikke ud fra, at den gældende ordning for meddelelse af bindende tariferingsoplysninger som sådan strider mod ligebehandlingsprincippet, men spørgsmålet er heller ikke i den foreliggende sag blevet stillet på den måde.

127. Selv om denne ordning — i det mindste midlertidigt — kan give anledning til uligheder på grund af de forskellige fortolkninger, som anlægges af en national toldmyndighed og en national ret, mener jeg dog ikke, at dette kan begrunde en ændring af omfanget af den forelæggelsespligt, der påhviler nationale retter i sidste instans, således som denne er fastlagt i artikel 234, stk. 3, EF og fortolket i praksis siden dommen i sagen CILFIT m.fl.⁶⁸.

v) Konklusioner for den foreliggende sag på grundlag af Domstolens CILFIT-praksis

128. På grundlag af de anførte betragtninger og i lyset af Domstolens praksis siden dommen i sagen CILFIT m.fl. kan der drages følgende konklusion vedrørende det første præjudicielle spørgsmål:

1. Hvis en part i en sag ved en national ret i sidste instans vedrørende tariferingen af en bestemt vare i KN påberåber sig en opfattelse, som er indtaget af en national toldmyndighed og kommet til udtryk i en bindende tariferingsoplysning, denne har meddelt en tredjemand for en lignende/tilsvarende vare, er denne ret, hvis den anser en anden fortolkning af KN end den, som er kommet til udtryk i denne bindende tariferingsoplysning, for at være den rigtige, ikke automatisk forpligtet til at forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af KN.
2. Den pågældende nationale ret i sidste instans kan selv afgøre det spørgsmål, som er opstået vedrørende fortolkningen af KN på eget ansvar, såfremt den på trods af, at den nationale toldmyndighed har en anden opfattelse, er overbevist om rigtigheden af sin egen fortolkning.
3. I den forbindelse skal den imidlertid være opmærksom på fællesskabsrettens særegenheder og de særlige vanskeligheder, fortolkningen heraf frembyder, og den skal være kommet til den overbevisning — i givet fald under hensyntagen til den fortolkning, som er anlagt i den bindende tariferingsoplysning, og de argumenter, som denne er støttet på — at heller ikke retterne i de øvrige medlemsstater og Domstolen vil være i tvivl om fortolkningen af KN henset til samtlige disse forhold.
4. Ligebehandlingsprincippet kan ikke ændre ved omfanget af den forelæggelsespligt, der påhviler nationale retter i sidste instans, som dette er beskrevet i det foregående.

68 — Dette gælder i øvrigt også — og så meget mere, kunne det med rette anføres — for spørgsmålet, om nationale retter, som ikke er sidste instans, har en forelæggelsespligt.

B — *Det andet spørgsmål*

129. Det andet spørgsmål drejer sig om, hvorvidt KN-pos. 8709 skal fortolkes således, at køretøjer med de egenskaber og kendetegn, som køretøjerne i den foreliggende sag udviser, er omfattet af denne position.

1) Procesdeltagernes hovedanbringender

130. Kommissionen, den nederlandske regering og Intermodal har taget stilling til tarifieringsspørgsmålet.

131. Kommissionen finder i den foreliggende sag navnlig passagen i de forklarende bemærkninger til HS vedrørende pos. 8709, hvorefter »[t]raktorer af denne type [også kan] anvendes på havnekajer, i pakhuse osv.«, for at være af afgørende betydning. Ifølge Domstolens faste praksis kan varens anvendelsesformål udgøre et objektivi kriterium ved tarifiering. Den henviser til, at de her i sagen omhandlede køretøjer specielt blev udviklet til at manøvrere med trailere i distributionscentre og store varehuse. Den nederlandske regering tilslutter sig i det væsentlige Gerechtshofs opfattelse og de synspunkter, som Advocaat-Generaal har fremført i hovedsagen, hvorefter køretøjer som de i hovedsagen omhandlede ikke bør tariferes under KN-pos. 8709. Ifølge Advo-

caat-Generaal vedrører denne position for det første en særlig type køretøjer, som selv transporterer varer, og for det andet en særlig type traktorer. Da løfteskamlen på de omhandlede køretøjer kun er beregnet til tilkobling af trailere, er der ikke tale om køretøjer til transport af gods som dette forstås i de forklarende bemærkninger til HS vedrørende KN-pos. 8709. Der er heller ikke tale om traktorer i sidstnævnte positions forstand, fordi de udelukkende anvendes til at trække små påhængsvogne eller pakvogne, som de her i sagen omhandlede køretøjer ikke er egnede til. Efter Intermodals opfattelse er det eneste, som taler mod en tarifiering under KN-pos. 8709, at de pågældende køretøjer ikke er mindre stærke end de traktorer, som er omfattet af KN-pos. 8701. Da denne forskel imidlertid ifølge de forklarende bemærkninger til HS imidlertid kun består i *almindelighed*, er dette forhold ifølge Intermodal som helhed ikke til hinder for en tarifiering under KN-pos. 8709.

2) Stillingtagen

132. Jeg skal først henvise til Domstolens faste praksis, hvorefter det afgørende kriterium ved tarifiering af varer såvel af hensyn til

retssikkerheden som for at lette kontrollen normalt må søges i disses objektive karakteristika og egenskaber, som de er beskrevet i ordlyden af den pågældende KN-position og i bestemmelserne vedrørende de enkelte afsnit eller kapitler⁶⁹.

133. De forklarende bemærkninger til KN, som er udarbejdet af Kommissionen, og til HS, som er udarbejdet af Toldsamarbejdsrådet, indeholder vigtige, om end ikke bindende, bidrag til fortolkningen af de forskellige toldpositioner⁷⁰.

134. For det første må det fastslås, at KN-pos. 8701 generelt vedrører »traktorer« (»Zugmaschinen«), hvorved der, som det fremgår af de herom forklarende bemærkninger til HS, forstås dels landbrugstraktorer, men også andre traktorer, som f.eks. anvendes i industrien, og som er beregnet til at skubbe forskellige former for last, og hvis lasteflade kun er af underordnet betydning. I øvrigt kan de være udstyret med et førerhus og en løftmekanisme til tilkobling af arbejdsredskaber eller last.

69 — Jf. bl.a. dom af 7.2.2002, sag C-276/00, Turbon International, Sml. I, s. 1389, præmis 21, og dommen i de forenede sager Lohmann m.fl., nævnt ovenfor i fodnote 43, præmis 30.

70 — Jf. dom af 28.4.1999, sag C-405/97, Mövenpick Deutschland, Sml. I, s. 2397, præmis 18.

135. Disse køretøjer skal holdes adskilt fra de »traktorer« (»Zugkraftkarren«), som ifølge overskriften til KN-pos. 8701 udgør en særskilt kategori, der henhører under KN-pos. 8709, og som er undtaget fra den generelle kategori af traktorer, hvilken sidstnævnte position igen omfatter forskellige typer af »motortrucks«.

136. Det kan fastslås på grundlag af de forklarende bemærkninger til HS vedrørende KN-pos. 8709, at de traktorer, der falder ind under denne position, generelt omfatter »små« traktorer af den art, der benyttes i fabrikker, pakhuse, havne eller på banegårde. De adskiller sig fra andre traktorer bl.a. ved deres ringere hastighed, der almindeligvis ikke overstiger 30-35 km/t, og ved, at de har en kortere venderadius. Denne type traktorer har endvidere som regel ikke noget førerhus og omfatter endog trækvogne, som kan styres af en gående fører.

137. Som anført af den nederlandske regering angår de forklarende bemærkninger vedrørende KN-pos. 8709 på den ene side motortrucks, som selv er udstyret med et lad, hvorpå godset kan anbringes, og på den anden side traktorer af de typer, der benyttes på banegårde, men også i havne og pakhuse til at trække mindre påhængsvogne. Da de i

den foreliggende sag omhandlede køretøjer ifølge den forelæggende rets beskrivelse kun er udstyret med en løfteskammel, som er beregnet til tilkobling af sættevogne, er den relevante type af køretøjer, der skal anvendes som referencegrundlag, ikke motortrucks, som selv kan transportere godset, men traktorer af den sidstnævnte type.

KN-pos. 8701, er udstyret med et lukket førerhus og er ikke — som tilfældet er med traktorer — beregnet til transport af små sættevogne, såsom pakvogne, men til transport af trailere eller sættevogne, som endog kan have karakter af såkaldte mega- eller jumbotrailere.

138. I den foreliggende sag er det dog også af betydning, at der i de forklarende bemærkninger til HS i forbindelse med sådanne traktorer nævnes »små påhængsvogne«, f.eks. pakvogne. Endvidere anføres det, at traktorer henhørende under KN-pos. 8709 almindeligvis er lettere og har mindre motor-kraft end traktorer henhørende under KN-pos. 8701.

140. Et køretøj med disse kendetegn svarer ikke til den type af »mindre« motortrucks eller traktorer i KN-pos. 8709, som jeg tidligere har beskrevet med henvisning til de forklarende bemærkninger til HS.

139. Køretøjer som de her i sagen omhandlede udviser dog bl.a. følgende kendetegn: De er, som Intermodal selv har angivet, så stærke som traktorer henhørende under

141. Det andet præjudicielle spørgsmål må derfor besvares med, at KN-pos. 8709 skal fortolkes således, at den ikke omfatter køretøjer med de egenskaber og kendetegn, som de her i sagen omhandlede køretøjer udviser.

V — Forslag til afgørelse

142. På grundlag af samtlige de anførte betragtninger skal jeg foreslå Domstolen at besvare de forelagte spørgsmål på følgende måde:

- »1. Under en sag for en national ret, hvori en part påberåber sig en tarifiering, som er foretaget i en bindende tarifieringsoplysning, der er meddelt en tredjemand af en toldmyndighed i en anden medlemsstat for en tilsvarende vare, som efter den nationale rets opfattelse ikke er i overensstemmelse med den kombinerede nomenklatur
- er en national ret, hvis afgørelser ifølge de nationale retsregler kan appelleres, ikke forpligtet til at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen eller — da en bindende tarifieringsoplysning ikke er en retsakt hidrørende fra en fællesskabsinstitution — vedrørende gyldigheden
- er en national ret, hvis afgørelser ifølge de nationale retsregler ikke kan appelleres, ikke automatisk forpligtet til at forelægge Domstolen et spørgsmål vedrørende fortolkningen af den kombinerede nomenklatur, hvis den anser en anden fortolkning af den kombinerede nomenklatur end den, som er kommet til udtryk i den bindende tarifieringsoplysning, for at være den rigtige. Den ret, som træffer afgørelse i sidste instans, kan selv afgøre det spørgsmål, som er opstået vedrørende fortolkningen af den kombinerede nomenklatur, såfremt den på trods af, at den nationale toldmyndighed har en anden opfattelse, er overbevist om rigtigheden af sin egen fortolkning. I den forbindelse skal den imidlertid være opmærksom på fællesskabsrettens særegenheder og de særlige vanskeligheder, fortolkningen heraf frembyder, og den skal være kommet til den overbevisning — i givet fald under hensyntagen til den fortolkning, som er anlagt i den bindende tarifieringsoplysning, og de argumenter, som denne er støttet på — at heller ikke retterne i de øvrige medlemsstater og Domstolen vil være i tvivl om fortolkningen af den kombinerede nomenklatur henset til samtlige disse forhold.
2. KN-pos. 8709 skal fortolkes således, at den ikke omfatter køretøjer med de egenskaber og kendetegn, som de her i sagen omhandlede køretøjer udviser.«